

Lunds Waldorfskola

Likabehandlingsplan mot diskriminering & plan mot kränkande behandling

Gäller för Lunds Waldorfskola åk 1-9 och fritids.

Reviderad augusti 2016
Gäller från HT-2016

Likabehandlingsplan mot diskriminering och plan mot kränkande behandling

1. Vår grundsyn

- Alla har rätt att känna gemenskap och trygghet i skolans verksamhet
- Skolan skall vara en social och kulturell mötesplats
- Alla har rätt till sin personliga integritet och värdighet
- Alla skall veta vem man kan vända sig till vid behov
- Värdegrundsfrågorna ska integreras i vardagen och alla skall vara delaktiga i arbetet

2. Planen gäller under tiden

Planen gäller från inledningen av höstterminen 2016 till nästa revidering som ska efter läsåret 2016/2017.

3. Vem gäller planen

Planen gäller för all verksamhet och för alla som vistas i skolan och på fritidshemmet Vindkulla och Månkulla.

4. Ansvariga för planen

Planen har utarbetats av skolans elevhälsoteam (rektor, specialpedagog, skolsköterska och kurator) i samråd med kollegiet, föräldraföreningen och elevrådet.

5. Definitioner

Kränkande behandling

”När barns eller elevers värdighet **kränks vid enstaka tillfällen**. Dessa handlingar kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. Kränkningarna kan vara synliga och handfasta men också dolda och subtila.” (Rapport 353:2011, Skolverket).

Mobbning

Mobbning är ”**upprepad negativ handling som inbegriper att någon eller några medvetet och med**

avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.” (Rapport 353:2011, Skolverket).

Diskriminering

”Diskriminering innebär att ett barn eller elev **missgynnas, direkt eller indirekt, av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna** kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.” (Skolverkets allmänna råd, Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling). I skolan och på förskolan är det endast huvudmannen och personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering i lagens mening.

6. Kvalitetssäkring av planen

För att säkerställa att arbetet mot kränkande behandling mobbing och sker på ett tillfredställande sätt och att alla rutiner följs har vi tagit fram följande punkter för att säkra kvaliteten i arbetet:

- Kartläggningar genomförs av all personal och elever tillsammans en gång per läsår och resultatet analyseras av elevhälsoteamet. Därefter definieras konkreta och uppföljningsbara mål och insatser planeras.
- Genom regelbundet arbete i klasserna blir eleverna aktiva i tillämpningen.
- En uppdaterad version av planen skall alltid finnas tillgänglig på skolans hemsida, på kontoret samt hos samtliga klasslärare.
- Klassläraren informerar föräldrarna kontinuerligt om aktuella projekt och löpande arbete i klassens sociala gemenskap. Detta sker både skriftligen och muntligen.
- Planen är en del av skolans systematiska kvalitetsarbete.
- Det finns fungerande och kända rutiner gällande anmälan, utredning, uppföljning och åtgärder av denna plan.
- Det sker en årlig revidering av planen.

7. Förebyggande och främjande åtgärder

All personal ska medverka till att utveckla barnens och elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor även utanför den närmaste gruppen. En verksamhet där barn och elever upplever meningsfulla sammanhang, delaktighet och att olikheter respekteras lägger grunden för goda relationer och motverkar kränkningar.

Arbetet med att främja lika rättigheter och möjligheter för alla barn och elever ska rikta sig till alla och genomföras utan att det föranleds av något särskilt problem.

Det främjande arbetet är en av verksamhetens fortgående uppgifter och bör därför inte drivas endast som ett enskilt projekt eller bestå av enstaka tillfälliga insatser utan som en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Allmänna råd om diskriminering och kränkningar, Skolverket, 2012.

Skolan har utarbetat ordningsregler som är sammanställda för hela skolan som vid behov kan utökas med klassens egna trivselregler.

Positivt skolklimat som bl.a. utmärks av kreativitet är viktigt för skolan. I enlighet med Lgr. 11 tillämpas de demokratiska principerna så att eleverna skall kunna påverka, ta ansvar och vara delaktiga i beslut vad gäller arbetet i klassen och på rasterna.

Vid flera tillfällen under året sker årskursöverskridande aktiviteter med fokus på samarbete, delaktighet och gemenskap.

Trygghetsteamet som består av en person från elevhälsan, minst en lärare och en fritidspedagog samarbetar med elevhälsoteamet för att ta del av varandras erfarenheter och dra nytta av olika kompetenser.

Förebyggande arbete kopplade till diskrimineringsgrunderna

Alla toaletter på skolan är till för alla oavsett kön, könsöverskridande identitet, sexuell läggning, religion, etnisk tillhörighet eller funktionshinder.

Enligt waldorfskolornas grundsyn har alla skolämnen alltid varit könsneutrala. Det finns således en lång tradition på att samma utbildning ges oavsett elevernas kön.

Religionsundervisningen i waldorfskolor är konfessionsfri. Det finns en öppenhet i skolan när det gäller önskemål från elever med olika religioner och trosuppfattningar.

Waldorfskolan är internationellt orienterad. Det finns en lång tradition av utbytesverksamhet. I vår skola och på vårt fritidshem finns det både elever och personal från många olika länder och kulturer. Detta bidrar till ökad förståelse för olika etniska och religiösa uttryck.

Skolan eftersträvar att tillmötesgå elevernas olika behov av särskild mat, såväl av medicinska som etiska eller kulturella grunder.

8. Ansvarsfördelning

Alla som är verksamma på skolan har ett ansvar att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling samt värna om alla människors lika värde.

Rektor

- Har det yttersta ansvaret för att planen upprättas och efterlevs samt årligen utvärderas och revideras.
- Har ansvar för att föräldrar informeras och att elever involveras.
- Har ansvar för att personalen kontinuerligt utbildas för att aktivt kunna arbeta mot kränkande behandling och diskriminering.
- Har ansvar för att utredning och uppföljning görs av lärare eller trygghetsteam samt att åtgärder vidtas i samband med anmälan. Rektor gör också eventuella anmälningar till samhällsinsatser samt till huvudmannen.

Elevhälsan

- Ska revidera handlingsplanen årligen.
- Kartläggningar genomförs av all personal och elever tillsammans en gång per läsår och resultatet analyseras av elevhälsan. Därefter definieras konkreta och uppföljningsbara mål och insatser planeras.
- Om kränkningar inte upphör trots åtgärder från trygghetsteamet ska elevhälsan utarbeta en åtgärdsplan.
- Ansvarar genom rektor för eventuella anmälningar till myndigheter.

Lärare och andra medarbetarna

- Skall säkerställa att skolans ordningsregler efterföljs av eleverna och vid upprepad överträdelse informera rektor.
- Ansvarar för att i den dagliga verksamheten aktivt hålla värdegrundsfrågorna levande i all kontakt med eleverna.
- Ska arbeta för att skapa en trygg skola och fritidshem och vara positiva förebilder samt förmedla och tillämpa skolans normer och värden.
- Ska vid kännedom om kränkande behandling, mobbning eller diskriminering så snabbt som möjligt göra skriftlig anmälan till rektor.
- Ska se till att eleverna är delaktiga i tillämpning av planen och känner till viktiga nyckelbegrepp som kränkning, mobbning och diskriminering.
- Ska se till att skolans generella strategier för hantering av överträdelse tillämpas.
- Ska eftersträva att regelbundet tillsammans med eleverna hantera mindre konflikter och därigenom undvika att de eskalerar.
- Skall dokumentera incidenter som kan ha betydelse vid ev. utredning om kränkande behandling, mobbning eller diskriminering.

Trygghetsteamet

- Ska på rektors uppdrag eller eget initiativ utreda ärenden som anmäls i enlighet med definitionerna i likabehandlingsplanen.
- Ska följa upp och dokumentera handlingsplaner och åtaganden.
- Ska medverka vid föräldramöten vid behov.
- Ska vid behov ta initiativ för handledning och stöd till medarbetare.

Eleverna

- Har ett ansvar för att bidra till en god arbetsmiljö och till goda relationer med både medarbetare och elever. Eleverna förutsätts respektera andras integritet och visa hänsyn.
- Ska följa skolans ordningsregler.
- Bör göra en muntlig eller skriftlig anmälan till en vuxen som i sin tur skriftligen anmäler till rektorn i fall man själv blir utsatt eller får kännedom om händelser som indikerar brott mot likabehandlingsplanen.

Föräldrarna

- Ska respektera skolans värdegrund och regler när de vistas på skolan och på fritidshemmet.
- Ska vid kännedom om kränkande behandling, mobbning eller diskriminering anmäla detta till rektorn.

9. Vårt arbetssätt

- Arbetet med att förhindra kränkningar, mobbning och diskriminering ska bedrivas systematiskt och kontinuerligt.
- All personal och alla elever ska veta hur man agerar vid kränkningar och mobbning.

Kartläggningsmetoder

- Samtal mellan elever och vuxna vid utvecklingssamtal, pedagogiska utredningar och hälsokontroller.
- Trivselenkäter och trivselsamtal.
- Genom olika aktiviteter såsom samtal, lekar, problemlösningar och samarbetsövningar tillsammans med eleverna under terminerna.
- Observationer gjorda av vuxna och elever.
- Genom skyddsronder genomförda av elevskyddsombud och huvudskyddsombud.

Anmälan och utredning:

Diskriminering:

Om misstanke eller observation av brott mot diskrimineringslagen förekommer måste detta ovillkorligen anmälas på en gång för att sedan utredas och åtgärdas. Blankett finns på kontoret och skolans hemsida. Anmälan ska göras till rektor.

Kränkande behandling av elev från en vuxen:

Ska omedelbart anmälas till rektor. Om möjligt skriftligt med hjälp av den blankett som finns på skolans hemsida och på kontoret eller per e-post till: rektor@lundswaldorfskola.se

Kränkande behandling eleverna emellan som bedöms vara engångsföreteelse:

Om verbal kränkning bedöms vara en engångsföreteelse talar den vuxne som är insatt i situationen med det utsatta barnet/eleven och den/de som kränker. Eleverna ska göras uppmärksamma på skolans ordningsregler. Den vuxna ska även bedöma om anmälan bör göras till rektor, incidenten ska dokumenteras.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av annan elev/andra elever:

Ärende till trygghetsgruppen utgår normalt från ett uppdrag från rektor. Fyll i en blankett där du beskriver situationen och vilka som är inblandade. Blanketten finns på kontoret och på skolans hemsida. Blanketten lämnas till rektor. Det går också att mejla till rektor@lundswaldorfskola.se
Elever kan göra anmälan muntligt till någon vuxen på skolan som är skyldig att göra en skriftlig anmälan till rektor. Elever kan även göra en anmälan direkt till trygghetsteamet som i det fallet ska informera rektor.

Rektor ska föra en kontinuerlig logg av inkomna ärenden och hur de handläggs.

Efter uppdrag från rektor kartläggs ärendet av trygghetsteamet. Teamet tar så snart som möjligt reda på fakta, talar med inblandade och eventuella vittnen och dokumenterar alla samtal. Gruppen gör även en arbetsfördelning om vem som är lämplig att genomföra samtal med eleverna och utser en kontaktperson för ärendet. Det är viktigt att alla inblandade får komma till tals innan skolan beslutar hur

man ska gå vidare.

I klass 1-3 kan samtal även genomföras av klassläraren på uppdrag av rektor eller trygghetsteam. Samtal kan ske individuellt eller i grupp beroende på ärendets art. Samtal kan även ske med skolsköterska, kurator, skolpsykolog eller rektor.

Berörda vårdnadshavare involveras normalt efter att samtalen har ägt rum. Anledningen till detta är att vårdnadshavaren inte ska influera barnet och påverka vad det har att säga i utredningsfasen.

Vårdnadshavarna ombeds att förlita sig på skolans likabehandlingsarbete och samarbeta med skolan för att hitta lösningar och förhindra ytterligare kränkningar. Skolan ska normalt inte medverka till kontakter mellan vårdnadshavarna om det inte är en del av en beslutad handlingsplan.

Uppföljningssamtal ska ske regelbundet och dokumenteras av trygghetsteamet.

Alla samtal dokumenteras av trygghetsteamet och arkiveras av rektor.

Om det finns behov av särskilda åtgärder utformas en handlingsplan av trygghetsteamet eller elevhälsan. Åtgärderna följs upp och utvärderas efter överenskommet datum. Om det finns behov kan åtgärderna då ändras eller nya läggas till.

Om kränkningarna inte upphör trots åtgärder och uppföljningssamtal:

Elevhälsan involveras och eventuellt kan extern experthjälp anlitas, till exempel BUP eller socialtjänsten.

Förnyade samtal med elever, föräldrar, rektor, trygghetsteamet och elevhälsan.

Vid behov kan ärendet anmälas till myndigheter.

10. Konkreta aktiviteter läsåret 2015/2016 och utvärdering av dessa

Nedanstående sammanställning fungerar som en överblick av aktiviteter på skolan och fritidshemmet som har betydelse för likabehandlingsarbetet.

Kompisstödjarna

Det finns sedan ett flertal år ett system med kompisstödjare från klasserna 6-9. Stödjarna träffas 1 gång/månad på initiativ av skolsköterskan och kuratorn. Vid mötena sker en klassvis genomgång av hur eleverna mår samt tematiska diskussioner: vad är mobbning, att vara kompisstödjare, nya elever i klassen, nätmobbning och ordningsregler. Det finns skäl att i kollegiet diskutera principerna bakom hur kompisstödjare utses.

Trivselenkät och trivselsamtal

Ingen trivselenkät genomfördes under läsåret, däremot svarade två årskurser (5 och 9) på Skolinspektionens skolenkät. Resultatet har redovisats i skolans kvalitetsrapport för HT 2015.

Trivselsamtal med samtliga elever har genomförts i fem klasser under läsåret i regi av trygghetsteamet.

Sociala och kulturella aktiviteter

På skolan förekommer många klassöverskridande sociala och kulturella aktiviteter. En viktig del är elevens val där elever från olika klasser kan välja ämne att fördjupa sig i. Under året skedde elevens val under såväl löpande timmar som tre klassöverskridande temadagar.

Elevråd

Under läsåret samlades elevrepresentanter i två olika elevråd, ett för klasserna 4-5, ett för klasserna 6-9. Under mötena behandlades bland annat utvecklingen av skolområdet, skolmaten och skolans ordningsregler. Rektor deltog i de flesta möten. Vid några möten deltog även lärare.

Rastvakter

Lärarna har schemalagts så att det alltid finns vuxentillsyn under rasterna. På fritids finns alltid vuxna ute med eleverna. På högstadiet har rastvaktsschemat inte alltid fungerat. Ett problem är det utbredda skolområdet.

Trygghetsteamets och kollegiets arbete – en utvärdering

Utvärderingen har visat att skolan har ganska välfungerande rutiner men att det även finns behov av utveckling. Inte minst gäller detta uppföljning av tidigare utredningar och handlingsplaner.

Under 2014/2015 utvecklades ett nytt blankettsystem som nu används. Rektor för även en kontinuerlig logg av de ärenden som behandlas inom likabehandlingsplanen.

Teamet agerade som regel snabbt på anmälningar och utredning startade i de flesta fall inom 0-1 dagar.

Under läsåret 2014/2015 skedde en ökning av antalet anmälningar till rektor. Omfattningen har varit liknande under 2015/2016. Sammanlagt har 17 ärenden behandlats under läsåret.

Elevhälsan har inte gjort bedömningen att otryggheten generellt sett har ökat i förhållande till föregående läsår. Däremot finns det skäl att vara uppmärksam på antalet anmälningar och orsakerna på ett övergripande plan.

Det finns också skäl att vara uppmärksam på vad som är konflikter och mindre incidenter som bör handläggas direkt av lärare och vad som utgör kräkning, mobbning eller diskriminering. Lärarna ska uppmuntras att dokumentera även mindre incidenter och rapportera dem till trygghetsteamet som kan avgöra om man tycker att ytterligare aktiviteter är nödvändiga.

Vi har också sett ett mönster att fler incidenter med yngre elever sker på fritids eftersom det pågår mer fri lek och spel.

Ett annat mönster är att majoriteten av ärenden är kopplade till elevhälsans arbete med elever med någon typ av funktionsvariation eller kommunikationsproblem. Det är därför viktigt att elevhälsan känner till samtliga ärenden som handläggs inom likabehandlingsplanen.

Utvärderingen i kollegiet visade också att det är viktigt att kollegiet inom elevdelen får information om pågående ärenden av trygghetsteamet eller rektor. Fungerande klasskonferenser är även viktigt för att sprida nödvändig information om pågående ärenden.

Trygghetsteamet behöver mötas oftare för att stämma av. Viktigt även att varje ärende har en kontaktperson. Teamet önskar även fortbildning.

Kollegiet önskar även att klasslärarna får regelbunden fortbildning i hur man kan arbeta förebyggande, tex med kompisamtal, dramaövningar samt i hur man kan stötta varandra. Kollegiet önskar även arbete med eleverna över klassgränserna i åk 6-9. I mindre grupper kring matsalsfrågan, korridorfrågan etc. Så eleverna får vara mer delaktiga i likabehandlingsarbetet. En annan idé är en brevlåda där eleverna kan lämna in anonyma anmälningar till trygghetsteamet. Ev. även email-adress.

Andra synpunkter i kollegiet:

- Vi behöver förtydliga hur skolan arbetar kring dessa frågor till föräldrar. Informera på föräldramöten. Tips se info film på "Friends" hemsida
- När elever besöker trygghetsteamet är det viktigt att informera om att det är ett möte för att vi vill få klarhet i situationen. Var man möts så att det blir ett naturligt inslag är viktigt. Det kan tex vara jobbigt att gå till kontoret för att prata.
- Information till elever, föräldrar och lärare kring hur vi förhåller oss till nätet. Grooming, vad som försiggår på nätet etc. Hur ska man som förälder förhålla sig, stötta etc. Föräldramöte med både elever och föräldrar, särskilt i klass 5 & klass 6.
- Viktigt med kommunikationen med fritids. Viktigt att rapportera till fritids när det är någon konflikt som varit under dagen i skolan.
- Ansvarsförskjutningen kan bli olycklig när trygghetsteamet tar över ansvaret och klassläraren inte har ansvaret längre. I de lägre klasserna jobbar klassläraren mycket med det sociala för att skapa solidaritet och sammanhållning och konflikter är användbara i det arbetet. När går gränsen för att klassläraren ska lämna ärendet vidare till THT?
- Viktigt med rapport även i de högre klasserna så att alla har info om det som inträffat.

12. Förebyggande insatser och planering inför läsåret 2016/2017

- Regelbundna klassöverskridande lektioner inom elevens val och Hållbara Hardeberga.
- Det ska alltid finnas schemalagd vuxentillsyn på rasterna s.k. rastvakter. Vaktande lärare ska ha en aktiv tillsyn på rasterna. Inom ramen för fritidsverksamhet ska det alltid finnas vuxentillsyn.
- Information till elever, föräldrar och medarbetare om den reviderade likabehandlingsplanen ska äga rum under början av HT 2016. Rektor ansvarar för detta.
- Information till nya medarbetare gällande likabehandlingsarbete ska som en del av introduktionsrutinen som beskrivs i arbetsmiljöhandboken.
- Fortsatt fokus på vad som sker vid fotbollsplanerna och hur vi kan undvika kränkande behandling vid fotbollsspel. Särskilda rastvakter ska alltid finnas vid planerna. Vi ska vara uppmärksamma på bråk, uteslutning och kränkande ordbruk.
- På fritidshemmet skall fortsatt uppmärksamhet riktas mot vad som sker i de olika rummen och på ovanvåningen samt i fritidsskogen.
- Fortsatt fokus på skolbussarna och vid idrotten.
- Vi ska fortsatt vara uppmärksamma på problematiken att samma barn kan känna sig kränkt av andra elever men även själv vara en del i kränkningar som riktas mot andra.
- Fortbildning i kollegiet om vad som kännetecknar framgångsrikt likabehandlingsarbete och hur man kan arbeta förebyggande.
- Fortbildning av trygghetsteamet.
- Fortsättning av trivselsamtalen

Fokusområden 2016/2017:

- Skolbussarna
- Språkbruk
- Fotbollsplanerna
- Kränkningar över sociala medier, utbildning av elever och föräldrar
- Trygghetsteamets respektive klasslärarnas ansvar, kommunikation kring incidenter.
- Elevhälsans arbete kring elever med funktionsvariation som en del i likabehandlingsarbetet
- Systematisk uppföljning av ärenden.

Bilaga 1

Lagar och förordningar

Skollagen

Skollagen (2010:800) 6 kap. innehåller bestämmelser gällande åtgärder mot kränkande behandling. Syftet är motverka kränkande behandling av barn och elever i skola, fritidshem och förskola (1§). Förbud mot diskriminering återfinns i Diskrimineringslagen, 2008:567 (2§).

Med kränkande behandling menas enligt skollagen "ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barns eller en elevs värdighet" (3§).

Bestämmelserna gällande 6 kap. i Skollagen är tvingande (4§). Huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i detta kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget. (5 §).

Aktiva åtgärder

Huvudmannen ska se till att det bedrivs målinriktat arbete och att det genomförs åtgärder för att motverka och förhindra kränkande behandling av barn och elever (6 och 7§).

Huvudmannen ska se till att till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan (8 §).

Förbud mot kränkande behandling

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling 9 §.

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (10 §).

Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567).

Förbud mot repressalier

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för repressalier på grund av att barnet eller eleven medverkat i en utredning enligt detta kapitel eller anmält eller påtalat att någon handlat i strid med bestämmelserna i kapitlet (11 §).

Skadestånd

Om huvudmannen eller personalen åsidosätter sina skyldigheter enligt 7, 8, 9, 10 eller 11 § ska huvudmannen dels betala skadestånd till barnet eller eleven för den kränkning som detta innebär, dels ersätta annan skada som har orsakats av åsidosättandet. Skadestånd för kränkning i andra fall än vid repressalier lämnas dock inte, om kränkningen är ringa. Om det finns särskilda skäl, kan skadeståndet för kränkning sättas ned eller helt falla bort. (12 §).

Diskrimineringslagen (2008:567)

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens ändamål

Denna lag har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder (1 §).

Lagen är tvingande

Ett avtal som inskränker någons rättigheter eller skyldigheter enligt denna lag är utan verkan i den delen (3 §).

Diskriminering

I denna lag avses med diskriminering

1. Direkt diskriminering:

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, om missgynnandet har samband med kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

2. Indirekt diskriminering:

Att någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringsätt som framstår som neutralt men som kan komma att särskilt missgynna personer med visst kön, viss könsöverskridande identitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, visst funktionshinder, viss sexuell läggning eller viss ålder, såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringsättet har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet,

3. Trakasserier:

Ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

4. Sexuella trakasserier:

Ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet.

5. Instruktioner att diskriminera:

Order eller instruktioner att diskriminera någon på ett sätt som avses i 1–4 och som lämnas åt någon som står i lydads- eller beroendeförhållande till den som lämnar ordern eller instruktionen eller som gentemot denna åtagit sig att fullgöra ett uppdrag.

(4 §).

Kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, funktionshinder, sexuell läggning och ålder

I denna lag avses med

1. Kön:

Att någon är kvinna eller man.

2. Könsöverskridande identitet eller uttryck:

Att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

3. Etnisk tillhörighet:

Nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

4. Funktionshinder:

Varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

5. Sexuell läggning:

Homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

6. Ålder:

Uppnådd levnadslängd.

(5 §)

2 kap. Förbud mot diskriminering och repressalier

Utbildning

Diskrimineringsförbud

Den som bedriver verksamhet som avses i skollagen får inte diskriminera något barn eller någon elev som deltar i eller söker till verksamheten. Anställda och uppdragstagare i verksamheten ska likställas med utbildningsanordnaren när de handlar inom ramen för anställningen eller uppdraget (5 §).

Förbudet i 5§ hindrar inte tillämpning av bestämmelser som tar hänsyn till ålder i fråga om utbildning i förskolan, förskoleklassen, grundskolan eller fritidshemmet eller särbehandling av ålder om den har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att nå syftet (6 §).

Skyldighet att utreda och vidta åtgärder mot trakasserier

Om en utbildningsanordnare får kännedom om att ett barn eller en elev som deltar i eller söker till utbildningsanordnarens verksamhet anser sig i samband med verksamheten ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier, är utbildningsanordnaren skyldig att utreda omständigheterna kring de uppgivna trakasserier och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra trakasserier i framtiden (7 §).

3 kap. Aktiva åtgärder

Utbildning

Målinriktat arbete

En utbildningsanordnare som bedriver utbildning eller annan verksamhet enligt skollagen), ska inom ramen för denna verksamhet bedriva ett målinriktat arbete för att aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för de barn och elever som deltar i eller söker till verksamheten, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning (14 §).

Att förebygga och förhindra trakasserier

En utbildningsanordnare ska vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att något barn eller någon elev som deltar i eller söker till verksamheten utsätts för trakasserier som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning eller för sexuella trakasserier (15 §).

Likabehandlingsplan

En utbildningsanordnare ska varje år upprätta en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att dels främja lika rättigheter och möjligheter för de barn och elever som deltar i eller söker till verksamheten, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning, dels förebygga och förhindra trakasserier som avses i 15 §. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som utbildningsanordnaren avser att påbörja eller genomföra under det kommande året (16 §).

En redovisning av hur de planerade åtgärderna enligt första stycket har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Förordning om barns och elevers deltagande

Enligt förordning (SFS 2011:681) ska planen enligt diskrimineringslagen och skollagen upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011

Enligt Läroplanen är skolans mål för varje elev bland annat att:

- Alla människors egenvärde skall respekteras.
- Att man tar avstånd från att människor utsätts för förtryck och kränkande behandling samt att man medverkar till att hjälpa andra människor.

Enligt riktlinjerna skall alla som arbetar i skolan

- Medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor även utanför den närmaste gruppen.
- Bidra till att skolan präglas av solidaritet mellan människor.
- Aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer och grupper.
- Visa respekt för den enskilda individen och utgå från ett demokratiskt förhållningssätt.

Läraren skall bland annat

- Öppet redovisa och diskutera skiljaktiga värderingar och uppfattningar.
- Uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling.